

Sygn. akt III AUa 749/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz SA Małgorzata Pasek (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2015 r. w Lublinie

sprawy A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 10 czerwca 2015 r. sygn. akt VI U 138/14

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Krystyna Smaga Małgorzata Pasek

Sygn. akt III AUa 749/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił A. P. przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego, z uwagi na brak wymaganego 40 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

W złożonym od tej decyzji odwołaniu A. P. domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego. Skarżący podniósł, że nie korzystał z urlopów bezpłatnych, w związku z tym ZUS wadliwie wyłączył ze stażu pracy miesiące: luty 1989 r., styczeń 1990 r., maj 1990 r., styczeń 1991 r., marzec 1991 r., lipiec 1991 r., październik 1992 r. i okres od grudnia 1992 r. do marca 1993 r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2015 roku Sąd Okręgowy w Radomiu zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił A. P. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 15 października 2013 roku.

Sąd pierwszej instancji swoje rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

A. P. urodzony (...) wniosek o ustalenie prawa do świadczenia przedemerytalnego złożył w dniu 14 października 2013 roku.

Organ rentowy uznał za udowodniony staż ubezpieczeniowy odwołującego wynoszący 39 lat, 5 miesięcy i 28 dni, w tym 34 lata, 4 miesiące, 8 dni okresów składkowych, 2 dni okresów nieskładkowych, 5 lat, 1 miesiąc, 18 dni okresów uzupełniających. Do stażu pracy nie zaliczono wykazanych w dokumentacji urlopów bezpłatnych w miesiącach: lutym 1989 roku, styczniu 1990 roku, maju 1990 roku, styczniu 1991 roku, marcu 1991 roku, lipcu 1992 roku, październiku 1992 roku, od grudnia 1992 roku do marca 1993 roku i od 2 stycznia 1998 roku do 31 stycznia 1998 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. P. w okresach: od 7 kwietnia 1986 roku do 15 października 1993 roku, od 15 maja 1995 roku do 30 listopada 1995 roku, od 14 stycznia 1997 roku do 1 stycznia 1999 roku, od 2 stycznia 1999 roku do 15 marca 2000 roku był zatrudniony w Zakładzie Usługowym (...) w M.. Przy czym w okresach: od 7 kwietnia 1986 roku do 15 października 1993 roku, od 14 stycznia 1997 roku do 1 stycznia 1999 roku, od 2 stycznia 1999 roku do 15 marca 2000 roku pracował na stanowisku kierowcy, a od 15 maja 1995 roku do 30 listopada 1995 roku jako pracownik fizyczny. W zakładzie wytwarzano beton oraz funkcjonowała stolarnia. W sezonie letnim było zatrudnionych około piętnastu pracowników, a w sezonie zimowym około siedmiu. W trakcie mrozów beton nie był produkowany, wówczas pracownicy wykonywali skrzynki na owoce, drewniane palety, drzwi, okna, boazerie. W stolarni odbywała się produkcja przez cały rok. A. P. jako kierowca samochodu ciężarowego woził żużel, szlakę, cement do produkcji pustaków, rozwoził pustaki do klientów, raz w miesiącu pomagał w stolarni. Wnioskodawca pracował codziennie, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Według Sądu pierwszej instancji skarżący tylko raz korzystał z urlopu bezpłatnego w okresie od 2 stycznia 1998 roku do 31 stycznia 1998 roku. Natomiast S. B. w deklaracjach rozliczeniowych składanych do ZUS wskazał również inne okresy urlopów bezpłatnych.

A. P. ostatnio był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcyjno - Handlowo – Usługowym (...) w G. na stanowisku kierowcy. Umowa o pracę została rozwiązana po upływie okresu wypowiedzenia z dniem 31 grudnia 2012 roku. Przyczyną rozwiązania stosunku pracy była sytuacja ekonomiczna firmy, redukcja etatów. Wnioskodawca od 7 marca 2013 roku zarejestrowany był w Powiatowym Urzędzie Pracy w K. jako osoba bezrobotna i od 15 marca 2013 roku do 14 października 2013 roku pobierał zasiłek dla bezrobotnych.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zeznania wnioskodawcy i świadków, które uznał za wiarygodne. W ocenie Sądu zeznania te znajdują potwierdzenie w dołączonych dokumentach, tj. świadectwach pracy. Jedyne w jednym z nich odnotowano fakt udzielenia skarżącemu urlopu bezpłatnego w okresie od 2 stycznia 1998 roku do 31 stycznia 1998 roku. W pozostałych świadectwach wpisano, iż nie korzystał on z urlopów bezpłatnych. Według Sądu miesiące: luty 1989 r., styczeń 1990 r., maj 1990 r., styczeń 1991 r., marzec 1991 r., lipiec 1992 r., październik 1992 r. oraz okres od grudnia 1992 roku do marca 1993 roku zostały mylnie wskazane przez pracodawcę w deklaracjach ZUS jako okresy urlopów bezpłatnych, bez wiedzy odwołującego.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż brak jest akt osobowych ubezpieczonego, gdyż Zakład Usługowy (...) w M. został zlikwidowany wiele lat temu, a w wyniku pożaru uległo zniszczeniu wiele dokumentów, w tym dokumentacja dotycząca A. P..

W ocenie Sądu wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do ustalenia prawa do świadczenia przedemerytalnego określone w art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2013 roku, poz. 170 ze zm.), w tym posiada wymagany 40 - letni okres składkowy i

nieskładkowy przypadający do dnia 31 grudnia 2012 roku. Do stażu pracy należy bowiem zaliczyć również następujące okresy zatrudnienia w Zakładzie Usługowym (...) w M.: luty 1989 r., styczeń 1990 r., maj 1990 r., styczeń 1991 r., marzec 1991 r., lipiec 1992 r., październik 1992 r., od grudnia 1992 r. do marca 1993 r., czyli łącznie 11 miesięcy i 5 dni.

Ogólny okres ubezpieczenia skarżącego, razem z okresem uznanym przez organ rentowy (39 lat, 5 miesięcy i 28 dni) wynosi 40 lat, 5 miesięcy i 3 dni.

Z tych też względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił A. P. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 15 października 2013 roku, tj. zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, od następnego dnia po dniu złożenia wniosku.

Apelację od tego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zaskarżając wyrok w całości. Organ rentowy zarzucił:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. Nr 1220, poz. 1252 ze zm.) poprzez przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego przy braku udowodnionego wymaganego w tym przepisie okresu co najmniej 40 lat;

- art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 2 pkt 1 lit.a) ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 748) poprzez uwzględnienie do wymaganych okresów – urlopów bezpłatnych;

2) naruszenie przepisów prawa procesowego:

- przez dokonanie przez Sąd ustaleń sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego,

- naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów, tj. ustalenie na podstawie zeznań wnioskodawcy i świadków, że nie przebywał on na urloпах bezpłatnych w sytuacji, gdy dokumentacja ubezpieczeniowa potwierdza, iż urlopy takie miały miejsce.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania albo uchylene wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Radomiu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że Sąd Okręgowy dokonując ustaleń w sprawie pominął treść deklaracji rozliczeniowych za poszczególne lata i miesiące dotyczące pracowników zakładu, w tym i wnioskodawcy. W deklaracjach tych w sposób wyraźny i nie budzący wątpliwości uwidocznione są urlopy bezpłatne, które zostały wskazane w decyzji jako niezaliczone do stażu pracy. W rubrykach odnoszących się do odwołującego w tych miesiącach w sposób dosłowny wpisana jest informacja o urlopie bezpłatnym, brak jest wykazanych dochodów i odpowiednio składek za określony miesiąc, a dane te są potwierdzone własnoręcznym podpisem skarżącego. Jego zeznania, zeznania świadków oraz zapisy w świadectwach pracy pozostają więc w oczywistej sprzeczności z dokumentacją ubezpieczeniową.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna, a jej uwzględnienie skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

Przedmiotem sporu między stronami było ustalenie, czy A. P. spełnia kumulatywne przesłanki warunkujące nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego. Mający w sprawie zastosowanie przepis art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 170) stanowi, że prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 40 lat dla mężczyzn. Przy czym za

okres uprawniający do emerytury, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 748).

Z kolei według art. 2 ust. 3 powoływanej ustawy, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie spełniającej wymienione warunki po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta: 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna i 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych oraz 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W sprawie niniejszej sporną pozostawała przesłanka stażu pracy wnioskodawcy.

W tym miejscu należy wskazać, że ustalenie prawa do świadczeń z ubezpieczenia, świadczeń finansowanych ze środków Funduszu Pracy lub też określenie ich wysokości wymaga przedstawienia dowodów nie budzących wątpliwości, precyzyjnych, jednoznacznych i pewnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 r., II UKN 440/97, LEX nr 34199).

A. P. kwestionując ustalenia organu rentowego, co do faktu korzystania z urlopów bezpłatnych w okresie zatrudnienia w Zakładzie Usługowym (...) w M. powołał się na świadectwo pracy wydane w dniu 21 lutego 2013 roku, w którym pracodawca potwierdzając zatrudnienie w okresie od 7 kwietnia 1986 roku do 15 października 1993 roku podał, iż nie korzystał on z takich urlopów. Należy jednakże wskazać, że wydanie przez pracodawcę świadectwa nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych, nie ma charakteru wiążącego. Stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zaświadczenie takie jest dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.), a okoliczności w nim podane podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym.

W sprawie niniejszej trafny okazał się zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ustalenie, iż wnioskodawca nie korzystał z urlopów bezpłatnych w miesiącach: lutym 1989 r., styczniu 1990 r., maju 1990 r., styczniu 1991 r., marcu 1991 r., lipcu 1991 r., październiku 1992 r. i od grudnia 1992 r. do marca 1993 r. Ustalenia w tym zakresie Sąd pierwszej instancji oparł na zeznaniach wnioskodawcy i świadków oraz w/w świadectwie pracy, a analiza tych dowodów nie daje podstaw do takich stwierdzeń. W szczególności Sąd Okręgowy tych dość ogólnych zeznań nie odniósł do dowodów z dokumentów w postaci deklaracji rozliczeniowych, a przepis art. 233 § 1 k.p.c. zawiera nakaz - nie doznający wyjątku, aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r. IV CKN 1256/00 LEX nr 80267; wyrok SN z dnia 26 stycznia 2000 r. III CKN 562/98 LEX nr 528132).

Podnieść należy, że w deklaracjach tych są zaznaczone szczegółowe informacje o urlopach bezpłatnych, macierzyńskich, wymiarze czasu pracy, wysokości wynagrodzeń, a niejednokrotnie także zajmowanych przez pracowników stanowiskach. W rubrykach dotyczących wnioskodawcy za sporne miesiące odnotowane dane zostały potwierdzone własnoręcznym jego podpisem, co oznacza, że zapoznał się z tymi dokumentami, a ich treści nie kwestionował. Trzeba też stwierdzić, że deklaracje takie były sporządzane i składane na bieżąco w czasie, kiedy miało miejsce zdarzenie w nich opisane. Natomiast świadectwo pracy zostało wydane w dniu 21 lutego 2013 roku, tj. prawie 20 lat po ustaniu zatrudnienia, co miało miejsce w dniu 15 października 1993 roku. Ponadto nie wiadomo w oparciu, o jakie dokumenty zostało wystawione skoro - jak wynika z oświadczenia byłego pracodawcy S. B. - na skutek pożaru uległo zniszczeniu wiele dokumentów, w tym akta osobowe skarżącego (k. 12). Dokument ten nie może więc stanowić podstawy do ustaleń odnośnie korzystania lub niekorzystania przez skarżącego z urlopów bezpłatnych.

W świetle tych dowodów nie można uznać za wiarygodnych zeznań ubezpieczonego, iż w spornych okresach wykonywał on pracę. Jednocześnie ze względu na sprzeczność faktów wynikających z zeznań świadków z dowodami z dokumentów w postaci deklaracji rozliczeniowych, również dowód z ich zeznań nie spełnia wymogu dowodu pewnego, jednoznacznego i precyzyjnego. Przesłuchani świadkowie A. J. i J. C. nie tylko nie potrafili precyzyjnie określić okresów zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładzie Usługowym (...) w M., wskazując wręcz na ciągłość jego zatrudnienia, ale także nie pamiętali, kiedy sami pracowali w tym zakładzie, podając jedynie przybliżone daty. Tymczasem ze świadectw pracy, których A. P. nie kwestionował wynika, że w w/w zakładzie pracował: od 7 kwietnia 1986 roku do 15 października 1993 roku, od 15 maja 1995 roku do 30 listopada 1995 roku, od 14 stycznia 1997 roku do 15 marca 2000 roku, przy czym częściowo w niepełnym wymiarze godzin. W czasie ponad rocznych przerw w zatrudnieniu, których świadkowie nie dostrzegli, odwołujący był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w K. jako bezrobotny. (świadectwa pracy – k. 21, 23, 24 akt ZUS, zaświadczenie PUP – k. 22 akt ZUS). W świetle powyższego, twierdzenia świadków, iż ubezpieczony pracował stale i nie korzystał z urlopów bezpłatnych, ponieważ takie nie były udzielane są nie tylko nie przekonujące, ale wręcz nielogiczne zważywszy dodatkowo na sezonowy charakter działalności prowadzonej w zakładzie i związane z tym okresowe ograniczanie zatrudnienia. Zeznań tych nie można obdarzyć wiarą, nie znajdują one potwierdzenia w dokumentacji, a przeciwnie z deklaracji rozliczeniowych wynika, że również świadkowie przebywali na urloпах bezpłatnych w okresach częściowo pokrywających się z okresami, w których wnioskodawcy udzielono takiego urlopu, przy czym J. C. korzystał z urlopu bezpłatnego w miesiącach: lipcu 1992 r., grudniu 1992 roku, styczniu 1993 r., lutym 1993 r., marcu 1993 roku, zaś A. J. w miesiącach: maju 1990 r., styczniu 1991 r., marcu 1991 r., lipcu 1992 r. (akta ubezpieczeniowe tom I).

W świetle całokształtu okoliczności sprawy, zdaniem Sądu Apelacyjnego wbrew stanowisku Sądu I instancji, brak jest podstaw do uznania, że A. P. w spornych okresach nie korzystał z urlopów bezpłatnych, lecz wykonywał pracę za którą otrzymał wynagrodzenie. Wadliwe przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że skarżący legitymuje się 40 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym doprowadziło do naruszenia wskazanego w apelacji prawa materialnego, a w szczególności art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych. Wnioskodawca nie wykazał wymaganego okresu ubezpieczenia, a zatem nie nabywa prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Trafność zarzutów apelacji sprawiła, że zawarty w niej wniosek zasługiwał na uwzględnienie. Zaskarżony wyrok podlegał więc zmianie poprzez oddalenie odwołania.

Z powyższych względów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Małgorzata Rokicka – Radoniewicz Krystyna Smaga Małgorzata Pasek